

Nytt i årets upplaga Terapirekommendationer 2021

Levnadsvanor

Nytt är hänvisning till Livsmedelsverket om hur man pedagogiskt kan få människor att ta ställning till förbättrade matvanor. Råden för fysisk aktivitet vid depression och ångestsyndrom har utvidgats (se Lat-FYSS).

Allergi

Expertgruppen poängterar att systemiska steroider vid svår pollenallergi inte rekommenderas till barn. Leukotrienhämmare (montelukast), vid allergisk rinit till barn över 7 år, har tillkommit som ett alternativ till övrig maximal behandling vid otillräcklig effekt. Detta är en off-label behandling men kan ha ett värde då astmatendens inte så sällan är associerad med allergisk rinit.

Barn

På grund av Covid-19 pandemin rekommenderas för akut astma hos barn i första hand behandling med spray och spacer. Expertgruppen hänvisar till dokumentet [Astma/KOL, akuta inhalationer, spacers och masker - Covid 19](#) i [linda-Vårdpraxis](#).

Diabetes

Expertgruppen vill även för 2021 lyfta fram behandling med Synjardy (12,5mg/1000mg eller 12,5/850mg) i dosering 1 tablett på morgonen som den klart billigaste behandlingen med SGLT2-hämmare. Det förtydligas att Synjardy och övriga SGLT2-hämmare ska sättas ut tillfälligt vid akut svår sjukdom, magsjuka, feber, operation, nedsatt njurfunktion (GFR<45), undernäring eller fasta.

Flödesschemat för blodsockersänkande behandling vid typ 2 diabetes har reviderats. Metformin, livsstilsintervention och övervägande av fetmakirurgi vid BMI>33 är förstahandsval. Synjardy är andrahandsval och ska vid hjärtsvikt, aterosklerotisk kardiovaskulär sjukdom eller diabetesnefropati (med GFR>45) övervägas oavsett HbA1c-nivå.

För metformin och kombinationspreparat innehållande metformin t.ex. Synjardy betonas att de är kontraindicerade vid svår kronisk sjukdom (ex.vis respiratorisk insufficiens, instabil hjärtsvikt). Uppehåll ska göras vid akut svår sjukdom, uttorkningsrisk och inför röntgen med kontrast.

Expertgruppen har korrigerat: glimeperid ska ej ges vid GFR<30.

Gynekologi

Avsnittet om klimakteriebesvär har skrivits om och avsnittet om graviditetsillamående har förkortats betydligt. Nytt för i år är att allmän vaccination mot HPV-virus erbjuds i Sverige för både flickor och pojkar i årskurs 5 med 4-valent vaccin (Gardasil®) i tvådosregim.

Hjärta-Kärl

För alla med etablerad hjärtkärlsjukdom eller ökad risk att drabbas av hjärtkärlsjukdom är goda levnadsvanor av hög prioritet för både prevention och behandling. Kapitlet börjar nu med ett eget avsnitt om just levnadsvanor som är viktiga för dessa patienter. Det har tillkommit en ny del om behandlingsresistent hypertoni.

För hjärtsvikt finns nu SGLT2-hämmare med som en behandlingsgrupp då dessa har visats minska risken för sjukhusinläggningar och kardiovaskulär död vid hjärtsvikt med eller utan samtidig diabetes. Avsnittet sekundärprevention efter stroke finns nu i neurologikapitlet.

Hud

Ett avsnitt om aktinisk keratos har tillkommit. Aldara, Zyclara (vid utbredda icke hyperkeratotiska lesioner på ansikte/skalp) och Actikerall (vid hyperkeratotiska lesioner) är läkemedel som rekommenderas som förstahandsbehandling om farmakologisk behandling är indicerad.

Infektioner

Expertgruppen har förtydligat att tetanus skydd ska övervägas vid bettskador.

Vid pyelonefrit hos barn (febril UVI) har Barn- och Ungdomscentrum generell licens för Ceftibuten och kan förskriva detta till utvalda apotek.

Gällande säsongsinfluensa har grupper som rekommenderas vaccination utökats. Hushållskontakter och sjukvårdspersonal som arbetar nära personer med kraftigt nedsatt immunförsvar och all annan personal som arbetar nära patienter och omsorgstagare med ökad risk för allvarlig influensa rekommenderas vaccination. Från 2020 är influensavaccination gratis för personer som tillhör riskgrupper, men inte för hushållskontakter.

Det har även specificerats tydligare hur särskilda riskgrupper ska vaccineras mot pneumokocker.

Lunga

Vid inhalationsbehandling på vårdinrättning rekommenderas nu i första hand spray och spacer. Se även i Vårdpraxis angående information om [Inhalationer, spacers och masker i Coronatider](#).

Vid svår astma som inte kontrolleras med högdos ICS + LABA kan tillägg av LAMA i separat inhalator användas för att minska symtom och exacerbationsrisk. Enerzair Breezhaler är en trippelinhalator som innehåller högdos mometason, indakaterol och glykopyrronium och som rekommenderas då den är kostnadseffektiv och underlättar compliance.

Mage-Tarm

Istället för faktarutor om IBS som tidigare funnits med i kapitlet så tipsar expertgruppen nu om en gratis digital IBS-skola. Vid smärtdominerad IBS är Papaverin borttaget då den har avregistrerats.

Vid förstoppning har Lunelax tagits bort p.g.a. avregistrering och istället har Inolaxol lagts till.

Neurologi

Kapitlet är uppdaterat med doseringsanvisningar. För profylaktisk behandling av migrän och RLS har första- och andrahandsval angivits. Expertgruppen skriver att kronisk migrän kan behandlas med botulinumtoxin eller monoklonal antikroppsbehandling men nyinsättning av dessa erbjuds f.n. inte vid Neurohuvud-hals-centrum p.g.a. svaga hälsoekonomiska data. Helt nya texter om läkemedelsutlöst huvudvärk och trigeminusneuralgi har tillkommit.

Sekundärprevention efter stroke är flyttat från hjärtkärlkapitlet till neurologikapitlet. För trombocyttaggregationshämmande läkemedel rekommenderas kombinationsbehandling ASA/klopidogrel i 21 dagar efter TIA och minor stroke, därefter enbart klopidogrel.

Osteoporos

Socialstyrelsens nationella riktlinjer 2020 prioriterar systematisk riskvärdering, utredning och behandling av patienter med benskörhetsfraktur mycket högt (prio 1). Man prioriterar även införandet av frakturkedjor mycket högt. Vid uttalad njursvikt särskilt p.g.a. njursjukdom rekommenderas samråd med njurmedicinare vid ställningstagande till behandling.

Psykatri

Z-preparat har helt tagits bort som rekommenderade läkemedel till vuxna med sömnstörning. Om inte sömnhygieniska rutiner och icke-farmakologisk behandling fungerar rekommenderas propiomazin eller melatonin som farmakologiska alternativ. Tyngdtäcken kan inte längre förskrivas på regionens bekostnad men omnämns fortfarande som ett behandlingsalternativ och patienten får då betala det själv.

Smärta

Expertgruppen förtydligar att behandling med Versatis kan inledas på HC medan behandling med Qutenza endast sker på smärtklinik.

Rekommendationen om klomipramin vid långvarig smärta av oklar orsak tas bort. Kvar som förstahandspreparat finns amitriptylin och gabapentin. En ny figur som illustrerar verkningsmekanismerna vid olika typer av smärta har lagts in.

Urologi

Vid stensmärter rekommenderas Morfin APL supp som ersättning för Spasmodin som har försvunnit från marknaden. Vid överaktiv blåsa har solifenacin bättre selektivitet och mindre biverkningar än tolterodin som nu plockas bort som rekommenderat läkemedel då solifenacin dessutom har ett lägre pris.

Ögon

Ett nytt avsnitt om främmande kropp på kornea har tillkommit och avsnittet om blefariter har utökats.

Boken **Terapirekommendationer 2021** finns nu att beställa i tryckt format.

Skapa beställning till din verksamhet genom att använda detta formulär:

[Beställning av Terapirekommendationer 2021](#)

Årets första läkemedelslunch

Nyheter i Terapirekommendationer

Föreläsare: Bo Sundqvist, Maria Bergh, Therese Ahlepil, Läkemedelscentrum/Läkemedelskommittén

Datum: 10 februari 12:10-12:55

Plats: Digital föreläsning via Teams

På grund av rådande situation kommer lunch inte att erbjudas, varken till deltagare på sjukhusen eller deltagare på hälsocentralerna.

Inbjudan som skickas ut 1 februari innehåller länk. Länken kommer också att finnas i Kalendariet på Linda. Ingen anmälan krävs!

Kommande lunchföreläsningars datum och ämnen:

17 mars – Vacciner med Läkemedelsverket

21 april – Hjärtsviktens behandling inklusive det nya nationella vårdprogrammet

26 maj – Levnadsvanor (ämne TBD)